

Motion till riksdagen 2020/21:1960

av **Lotta Finstorp (M)**

Utökat uppdrag för arbetslöshetskassorna

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna för arbetslöshetskassorna att erbjuda sina medlemmar insatser som kan bidra till att förhindra att de blir arbetslösa, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Arbetslöshetskassorna ska hjälpa dem som blir arbetslösa, men bäst vore förstås om arbetslösheten kunde undvikas från början. Om arbetslöshetskassorna tillåts att arbeta mer skadepreventivt på ett försäkringsmässigt sätt skulle märkbara delar av arbetslösheten kunna undvikas utan att systemet på något sätt belastas i övrigt.

I lagen om arbetslöshetskassor (LAK), som reglerar arbetslöshetskassorna, går att läsa följande: ”6 § En arbetslöshetskassa får inte utöva annan verksamhet än sådan som avses i 1 § eller använda medel för ändamål som är främmande för sådan verksamhet. Regeringen eller efter regeringens bemyndigande Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen får medge undantag från denna föreskrift, om det finns särskilda skäl.”

Det är alltså enligt lag inte tillåtet för en arbetslöshetskassa att ägna sig åt annan verksamhet än att erbjuda arbetslöshetsförsäkring för en given yrkeskategori eller bransch. Detta har ifrågasatts, bland annat i den parlamentariska socialförsäkringsutredningen där kommittén hade ett tydligt uppdrag att överväga förändringar som kan leda till mer hållbara sjuk- och arbetslöshetsförsäkringar.

I dess slutbetänkande, Mer trygghet och bättre försäkring (SOU 2015:21), föreslogs det att arbetslöshetskassorna också skulle kunna arbeta för att hålla nere arbetslösheten: En modell som kan övervägas för framtiden är att arbetslöshetskassor ges möjlighet att bedriva verksamhet som underlättar för deras medlemmar att få arbete.

Det finns exempel på unga arbetslösa som möts av handläggare på Arbetsförmedlingen med: ”Du som har a-kassa kan vi inte hjälpa till arbete. Du får komma hit när a-kassan är slut.” Det är väsentligt att varje individs förmåga bedöms. Har den arbetslösa

personen dessutom en funktionsvariation så kan en a-kasseperiod, utan stöd och hjälp till arbete, bli direkt ohälsosam.

Det finns en rimlighet i att säkerställa att de medel som avsätts för att stödja arbetslöshetskassornas verksamhet också går till det som är arbetslöshetskassornas huvudsakliga syfte och uppgift. Det finns däremot ingen anledning att förbjuda arbetslöshetskassorna att utöver detta erbjuda tjänster som kan förbättra deras medlemmars förutsättningar att förbättra sin egen trygghet om det efterfrågas av medlemmarna och inte påverkar eller belastar den övriga verksamheten.

Tjänsterna skulle kunna vara helt avgiftsfinansierade och därmed också öka arbetslöshetskassornas försäkringsmässighet.

Tvärtom kan det finnas stora fördelar med att en aktör som redan har en etablerad relation till en grupp på arbetsmarknaden och goda kunskaper om förutsättningarna på den berörda delen av samma arbetsmarknad också ges möjlighet att dela med sig av dessa kunskaper för att arbeta skadepreventivt och förebygga att arbetslöshet uppstår till att börja med. I synnerhet är detta aktuellt för gruppen småföretagare.

Jag anser med anledning av ovanstående att det krävs en förändring i lagen eller ytterligare möjligheter att göra undantag från den för att arbetslöshetskassor ska kunna erbjuda sina medlemmar insatser som kan förhindra att de försätts i arbetslöshet.

Arbetstagare ska inte behöva förlora sina jobb, och företagare ska inte behöva stänga sina verksamheter för att ett regelverk förhindrar den hjälp som hade kunnat motverka det innan det är för sent.

Lotta Finstorp (M)